

Handläggare
Elisabeth Tollsten
Telefon: 08 508 30107

Till
KN 2015-11-12

Hantering av frågor kring övertagande av gravrätter

Förslag till beslut

Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens redovisning.

Mats Larsson
Förvaltningschef

Sammanfattning

I ärendet redovisar förvaltningen de åtgärder som vidtagits för att förenkla handläggningen när någon vill överta gravrätten och bli gravrättsinnehavare. Utifrån bestämmelser i Begravningslagen görs skillnad i handläggningen om gravplats med gravrättsinnehavare registrerats före eller efter april 1991.

Sammanfattningsvis är det förvaltningens uppfattning att de åtgärder som vidtagits under senare tid för att förenkla handläggningen ligger i linje med det som framförts i skrivelsen från Annette Lundquist Larsson (M) mfl, Cecilia Önfelt (C) samt Ewa-Marie Ås (KD).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom administrativa avdelningen och behandlats i förvaltningsgrupp 2015-11-02.

Bakgrund

Kyrkogårdsnämnden beslutade vid sammanträde den 11 juni 2015 överlämna följande skrivelse för beredning från Annette Lundquist Larsson (M) mfl, Cecilia Önfelt (C) samt Ewa-Marie Ås (KD) :

Det är angeläget att våra begravningsplatser hålls i ordnat och fint skick. Det gäller såväl själva gravplatserna som anläggningar och byggnader i sin helhet. Ansvar för den enskilda graven åligger gravrättsinnehavaren. När det inte finns någon gravrättsinnehavare

är det vanligt att nämnden i slutänden får ta ansvar för skötseln av den enskilda graven.

Det är därför viktigt att förvaltningen erbjuder våra medborgare en enkel och snabb handläggning när någon vill anmäla sig som gravrättsinnehavare. Vi upplever att denna handläggning i Stockholm är mer komplicerad och tidskrävande än på många andra platser i landet.

Förvaltningen ges därför i uppdrag att återkomma till nämnden med en redovisning om regelsystemet och med förslag om hur handläggningen kan förenklas.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningens åtaganden när det gäller gravrätt och registrering av gravrättsinnehavare återfinns huvudsakligen i Begravningslagens 7:e kapitel. Nedan beskrivs i korthet hanteringen kring övertagande av gravrätt och de förändringar som införts under senaste åren.

Avgörande för hanteringen är den förändring som genomfördes i Begravningslagen med ikraftträdande april 1991.

Gravplats med gravrättsinnehavare som registrerats **före** april 1991

Många gravplatser har registrerade gravrättsinnehavare som avled före april 1991. Före april 1991 fanns ingen skyldighet för dödsboet att anmäla en ny gravrättsinnehavare. När en anhörig vill överta en gravrätt där innehavaren avled före april 1991 är det huvudmannens/förvaltningens uppgift att pröva vem som får överta den. En gravrätt kan övertas på följande sätt.

Gravrätten övergår normalt till den avlidnes efterlevande och arvingar enligt civilrättsliga arvsregler.

Gravrättsinnehavare kan vid upplåtelse ha bestämt vem eller vilka som ska överta gravrätten. Detta kan också göras genom ett skriftligt förordnande vid ett senare tillfälle eller i samband med upprättande av ett testamente.

Många gånger kontaktar anhöriga och släkt kyrkogårdsförvaltningen flera år efter det att den senaste gravsättningen skett och vill bli registrerade som gravrättsinnehavare. Då tar vi naturligtvis upp frågan, det gör vi också ofta när vi får förfrågningar per telefon och ser att gravrätten är registrerad på en avliden person. Detta med syfte att i möjligaste mån ha "levande" registrerade gravrättsinnehavare.

Under de senaste åren och året har förvaltningen successivt infört ändrade rutiner för att snabba upp och göra handläggningen mindre komplicerad och tidskrävande för sökande såväl som förenkla intern hantering.

Vi har sett över våra rutiner vad avser underrättelser, svarstider och när ett ärende avslutas.

Vi har gått igenom, förenklat och uppdaterat vår kommunikation (brev, instruktioner och blanketter) för att underlätta för sökandena.

När vi erhåller en ansökan prövar vi enligt Begravningslagen och arvsrätten sökandens rätt. Den volym gravrätter som Stockholms stads kyrkogårdsförvaltning hanterar gör att risken att ta en anmälan exempelvis per telefon är för stor och vi vill inte riskera att en obehörig blir registrerad som innehavare. Detta skyddar också tredje man.

Ibland ber vi om komplettering d v s sökanden ska visa släktskap och anknytning till tidigare innehavare och eller gravsatt/a. Vi ger sökanden tre månader att lämna in begärda underlag, vilket innebär att vi vill ha kopior av bouppteckning/ar eller kopia av förordnande/testamente. Inkommer inte begärda handlingar avslutar vi handläggningen av ärendet. Vi har inte ärenden liggande men naturligtvis handlägger vi ärendet om sökanden hör av sig även efter stipulerad tid.

Tidigare begärde förvaltningen in skriftligt medgivande från ”övrig släkt”. Exempelvis om det var flera som enligt arvslagen hade rätt att bli antecknade som gravrättsinnehavare, i vissa fall väldigt många i större familjer. Dessa fick skriftligen avstå från rätten och medge att ”sökanden” antecknades som innehavare. Detta säkerställde att potentiella gravrättsinnehavare gavs möjlighet medge eller invända eller be om att bli antecknade som gravrättsinnehavare. Fanns det olika uppfattningar blev överlåtelsen oftast inte av.

Det finns möjlighet att ha obegränsat antal gravrättsinnehavare men det är i realiteten opraktiskt då flera behöver ta det ansvar som åligger gravrättsinnehavaren. Intresset och initiativet att bli gravrättsinnehavare ligger på slakten/anhöriga men kan i de fall där släkt eller anhöriga saknas, eller om släkt anhöriga inte är intresserade också som nämnts ovan lämnas till en bekant.

Medgivandena var heller inte uttömmande på så sätt att vi inte kunde försäkra oss om att alla berörda släktingar lämnat sitt medgivande. Framkom det i utredningen att det fanns delägare ex vis i utlandet eller att det var svårt att få tag på dödsbodelägare fick

sökande skriva på en förbindelse. Det skulle kunna finnas okända släktingar eller släktingar som inte tillfrågats i processen.

Ovan har vi i allt större utsträckning frångått och skickar numera en förbindelse till sökanden som intygar att övriga kända delägare i gravrätten har fått information om övertagandet och inte är intresserade av gravrätten. Framkommer det senare att ytterligare släkting/anhörig vill vara gravrättsinnehavare och har rätt att bli registrerad så antecknar vi även den men har också indirekt lämnat över ansvaret till sökanden genom förbindelsen.

Handläggningen har tidigare kunnat upplevas som komplicerad och tidskrävande; att beställa bouppteckningar, kontakta släktingar, som man kanske inte ens vet var de bor och inte har eller har haft kontakt med, för att få skriftliga medgivanden från alla dessa för att skicka in till oss.

Handläggningstiderna påverkas i stor utsträckning av sökandenas svar. När vi begär in kompletteringar kan det emellanåt ta åtskilliga månader och ibland t o m år innan vi får in svar.

Den totala handläggningstiden för registrering av övertagande av gravrättsinnehav i **normalfallet** beräknas numera till ca 1 mån. De allra flesta ärenden är normalfall. Vi upplever att vi får färre antal frågor och vi får också in förbindelsen.

Vi kräver in bouppteckningar endast när det är särskilt påkallat d v s när registrerad gravrättsinnehavare avled före 1991. I normalfallet har också den som söker oftast rätt att bli registrerad gravrättsinnehavare.

Vår uppfattning är också att våra sökande inte alltid har kunskap eller vetskap om vad det innebär att vara registrerad innehavare till en gravrätt. Många vet inte heller vilka som är gravsatta i gravplatsen och vilka som har och kan ha en relation till dessa vilket i sin tur emellanåt komplicerar förhållandena vid registrering av nya gravrättsinnehavare. En vanlig missuppfattning är också att man betalar för graven, d v s man betalar för skötseln.

Gravplats med gravrättsinnehavare som registrerats **efter** april 1991

Det är enligt begravningslagen 1990/91:10 dödsboets skyldighet att anmäla ny innehavare till huvudmannen/förvaltningen. Denna anmälan ska göras 6 månader efter det att registrerad innehavare avlidit. Om ingen anhörig vill ta över gravrätten eller någon sådan inte finns tar kyrkogårdsförvaltningen ansvar för gravplatsen och sköter densamma. Detta då alla har rätt till en gravplats i 25 år. En vän/bekant kan även registreras som gravrättsinnehavare.

När förvaltningen ser att en avliden är registrerad som gravrättsinnehavare skickar vi en uppmaning till dödsboet om att anmäla ny gravrättsinnehavare alternativt att informera om det inte finns någon som tar över gravrätten.

I realiteten är det ofta så att dödsboet inte anmäler ny innehavare inom stipulerad tid. Förvaltningen skickar en påminnelse på den tidigare uppmaningen.

Får förvaltningen inget svar på påminnelsen ska förvaltningen enligt begravningslagen besluta vem/vilka som ska ta över gravrätten. För att kunna ta ett beslut beställs gravrättsinnehavarens bouppteckning, dödsboet lämnar inte alltid in bouppteckningen i tid, vilket förlänger förvaltningens tid för handläggning.

Sammanfattningsvis är det förvaltningens uppfattning att de åtgärder som vidtagits under senare tid för att förenkla handläggningen ligger i linje med det som framförts i skrivelsen från Annette Lundquist Larsson (M) mfl, Cecilia Önfelt (C) samt Ewa-Marie Ås (KD).

Bilaga: Ärende för beredning

SLUT